

ZARZĄDZENIE NR 23/2026
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w Lublinie
z dnia 14 września 2026 r.
w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Lasy Janowskie”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13, 426, 737 i 912)

zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na pięć lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Lasy Janowskie”, zwanego dalej „rezerwatem”, położonego w gminach Janów Lubelski i Dzwola, w powiecie janowskim.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmujące identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, są określone w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Lublinie.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
Beata Sielewicz
*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

L.p.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków	Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów		
			Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych*
1	Zarastanie łąk stanowiących siedliska przyrodnicze i siedliska gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich i Lasy Janowskie (zagrożenie istniejące, wewnętrzne).	Utrzymanie otwartego charakteru łąk.	Użytkowanie kośne zgodnie z wymogami zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.	Na powierzchni ok. 15 ha (min. jeden raz w roku).	Nadleśnictwo Janów Lubelski, Obręb Władysławów, leśnictwo Dolina Branwi, oddziały: 290 i, 290j, 291 g, 291 k, 292 j, 292n, 304c, 304f, 304i, 304j, 310 g, 310i, 310 j, 310 l, 311 a, 311 g, 311h, 311i, 312 j, 312k, 312h, 312 l, 312i, 316 b, 316d, 316g, 316h, 316i, 316 f, 316m, 323 a.
			Usuwanie powalonych drzew i konarów z powierzchni łąk z pozostawieniem biomasy w lesie.	Określony w zależności od wystąpienia potrzeby.	
2	Degradowanie i zanikanie miejsc i obiektów historycznych upamiętniających Bitwę nad Branwią (zagrożenie istniejące, wewnętrzne).	Zachowanie miejsc i konserwacja obiektów historycznych (m.in. mogił, krzyży, pomników).	Utrzymywanie w należytym stanie miejsc i obiektów (w tym remonty i wymiana zniszczonych) o znaczeniu historycznym, kulturowym i religijnym, tj. pomników, krzyży i mogił partyzanckich (w tym symbolicznych).	Określony w zależności od wystąpienia potrzeby.	Wszystkie miejsca i obiekty zidentyfikowane na terenie rezerwatu.
			Pielęgnowanie otoczenia poprzez sukcesywne usuwanie podrostów drzew i krzewów z najbliższego sąsiedztwa obiektów.	Określony w zależności od wystąpienia potrzeby.	

3	Ogrodzenia dawnych upraw leśnych, które przestały pełnić swoją rolę i obecnie stanowią bariery dla zwierząt (zagrożenie istniejące, wewnętrzne).	Usunięcie ogrodzeń z terenu rezerwatu.	Demontaż istniejących ogrodzeń z siatki leśnej i usunięcie z terenu rezerwatu.	Łącznie 820 mb.	Nadleśnictwo: Janów Lubelski, obręb: Władysławów, leśnictwo: Dolina Branwi, oddz.: 262 g, 278 f.
4	Antropopresja - penetracja rezerwatu poza wyznaczonymi szlakami w celach turystycznych, rekreacyjnych lub zbioru runa leśnego, w tym wjazdy pojazdów mechanicznych (zagrożenie istniejące, wewnętrzne).	Zapewnienie drożności szlaków i bezpieczeństwa osób poruszających się po szlakach.	Usuwanie drzew blokujących szlaki (złomy, wywroty, zwisające konary) oraz wykazujących oznaki niestabilności (nienaturalnie pochylone, martwe, z objawami rozkładu drewna, zrywania korzeni w postaci jednostronnych wyniesień i szczelin podłoża, zgryzionych przez bobry) i zagrażających bezpieczeństwu ludzi, z pozostawieniem drewna do naturalnego rozkładu (w terminie od 1 października do końca lutego).	Określony w zależności od wystąpienia potrzeby.	Wzdłuż szlaków turystycznych wytyczonych do ruchu zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie znak: -RDOŚ-06-WPN-66301 -030-4/10/mpr z dnia 9 marca 2010 r.; -18/16 z dnia 6 czerwca 2016r. w sprawie wyznaczenia szlaku pieszego w rezerwacie przyrody „Lasy Janowskie” (Ścieżka na Porytowe Wzgórze-wariant II); -19/16 z dnia 6 czerwca 2016 r. w sprawie wyznaczenia szlaku w rezerwacie przyrody „Lasy Janowskie” (Ścieżka: Dwugajówka); -13/17 z dnia 15.03.2017r. w sprawie wyznaczenia szlaku rowerowego w rezerwacie przyrody „Lasy Janowskie” (Szlak” Wyprawa do Leśnego Skarbca”); a także przyległy pas o szerokości odpowiadającej 1 wysokości otaczającego drzewostanu.
		Utrzymanie czystości na terenie rezerwatu.	Zbiórka i wywóz śmieci pozostawionych w rezerwacie przez odwiedzających.	Określony w zależności od wystąpienia potrzeby.	
		Kanalizowanie ruchu turystycznego.	Konserwacja, naprawa i wymiana (budowa nowej) infrastruktury związanej z udostępnieniem turystycznym rezerwatu oraz oznakowaniem na wyznaczonych szlakach turystycznych (tablice urzędowe, regulaminowe i informacyjne).	Określony w zależności od wystąpienia potrzeby.	
5	Występowanie obcych geograficznie gatunków inwazyjnych roślin,	Monitoring i konsekwentne usuwanie	Stały monitoring występowania obcych gatunków inwazyjnych roślin.	Obszar całego rezerwatu.	Obszar całego rezerwatu.

	(zagrożenie potencjalne, wewnętrzne).	inwazyjnych gatunków obcych.	Usuwanie obcych geograficznie gatunków roślin metodami ręcznymi (koszenie, wycinanie i karczowanie lub wrywanie) z utylizacją pozyskanej biomasy poza terenem rezerwatu.	Zwalczanie stosowną metodą aż do momentu ustąpienia gatunku.	Określona w zależności od wystąpienia potrzeby.
6	Gradacja owadów zagrażających ekosystemowi leśnemu, w szczególności: kornika ostrozębnego, barczatki sosnowki, strzygoni choinówki, poprocha cetyniaka, osnui gwiaździstej, brudnicy mniszki, chrabąszcza majowego i innych gatunków (zagrożenie potencjalne, wewnętrzne).	Monitoring populacji owadów.	Stały monitoring populacji owadów za pomocą pułapek oraz poprzez poszukiwanie owadów w runie i glebie do 15 cm głębokości.	Zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu wydaną na zlecenie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Warszawa 2024.	Obszar całego rezerwatu.
7	Zagrożenie pożarowe drzewostanów w rezerwacie (zagrożenie potencjalne, wewnętrzne).	Utrzymywanie przejezdności i należytego stanu technicznego nawierzchni dróg i dojazdów przeciwpożarowych oraz dróg leśnych dopuszczonych do ruchu pojazdów.	Poprawa przejezdności poprzez odkrzaczanie mechaniczne poboczy z pozostawianiem biomasy do naturalnego rozkładu. Uzupełnianie ubytków nawierzchni, a także naprawa lub wymiana przepustów.	W zależności od wystąpienia potrzeby wzdłuż dróg i dojazdów przeciwpożarowych nr 4, 5, 8, 9, 10, 11, 16 oraz dróg leśnych dopuszczonych do ruchu pojazdów przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska	W zależności od wystąpienia potrzeby wzdłuż dróg i dojazdów przeciwpożarowych nr 4, 5, 8, 9, 10, 11, 16 oraz dróg leśnych dopuszczonych do ruchu pojazdów przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,

8		Zapewnienie bezpiecznego poruszania się drogami i dojazdami przeciwpożarowymi oraz drogami publicznymi i leśnymi dopuszczonymi do ruchu pojazdów.	Usuwanie drzew wykazujących oznaki niestabilności (nienaturalnie pochylone, martwe, z objawami rozkładu drewna, zrywania korzeni w postaci jednostronnych wyniesień i szczelin podłoża) i zagrażających bezpieczeństwu ruchu pojazdów, z pozostawieniem drewna do naturalnego rozkładu (w terminie od 1 października do koniec lutego).	W zależności od wystąpienia potrzeby wzdłuż dróg i dojazdów przeciwpożarowych nr 4, 5, 8, 9, 10, 11, 16 oraz dróg leśnych dopuszczonych do ruchu pojazdów przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska, a także przyległy pas o szerokości odpowiadającej 1 wysokości otaczającego drzewostanu.	W zależności od wystąpienia potrzeby wzdłuż dróg i dojazdów przeciwpożarowych nr 4, 5, 8, 9, 10, 11, 16 oraz dróg leśnych dopuszczonych do ruchu pojazdów przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska, a także przyległy pas o szerokości odpowiadającej 1 wysokości otaczającego drzewostanu.
9	Zmiany stosunków wodnych będące skutkiem zmian klimatycznych i panującej suszy oraz pogarszania się stanu technicznego urządzeń piętrzących wodę, znajdujących się w rowach melioracyjnych (zagrożenie potencjalne, wewnętrzne).	Zapobieganie lub minimalizowanie skutków zmian klimatycznych i panującej suszy.	Stały monitoring poziomu wody i odpowiednia regulacja poziomu wód za pomocą systemu istniejących urządzeń piętrzących.	Wszystkie urządzenia piętrzące na terenie rezerwatu.	Wszystkie urządzenia piętrzące na terenie rezerwatu.
			Kontrola stanu technicznego oraz bieżąca konserwacja i remonty urządzeń piętrzących.	Określony w zależności od wystąpienia potrzeby.	Wszystkie urządzenia piętrzące na terenie rezerwatu.
			Budowa nowych zastawek na rowach melioracyjnych uzupełniających i poprawiających funkcjonowanie systemu urządzeń piętrzących wodę.	Określony w zależności od wystąpienia potrzeby.	Określona w zależności od wystąpienia potrzeby.

* Oznaczenia oddziału leśnego zgodnie z planem urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Janów Lubelski na lata 2020-2029.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 22 ust.1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13, z późn. zm.) sprawujący nadzór nad rezerwatem przyrody regionalny dyrektor ochrony środowiska, do czasu ustanowienia planu ochrony, sporządza projekt zadań ochronnych w drodze zarządzenia. Zadania ochronne mogą być ustanawiane na rok lub równocześnie na kolejne lata, nie dłużej jednak niż na 5 lat (art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Rezerwat przyrody „Lasy Janowskie” został utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1988 r. (Monitor Polski z dnia 22 czerwca 1984 r. Nr 15, poz. 108) na powierzchni 2676,87 ha. Rezerwat położony jest w gminach Janów Lubelski i Dzwola w powiecie janowskim. Celem ochrony jest zachowanie kompleksu lasów mieszanych, w miejscu upamiętnionym największą na ziemiach polskich bitwą partyzantów polskich i radzieckich z najeżdżącą hitlerowskim.

Dominującymi zbiorowiskami leśnymi w rezerwacie są: suboceaniczny bór świeży *Leucobryo-Pinetum*, śródlądowy bór wilgotny *Molinio-Pinetum* oraz podzespół wilgotny kontynentalnego boru mieszanego *Quercus-Pinetum molinietosum*. Do najbardziej interesujących zbiorowisk należą: wyżynny jodłowy bór mieszany *Abietetum polonicum*, bór bagienny *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, ols *Ribeso nigri-Alnetum*, grąd, łąki oraz torfowiska. Teren rezerwatu znajduje się w granicach dwu obszarów Natura 2000: specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 oraz obszaru specjalnej ochrony ptaków Lasy Janowskie PLH060005.

Charakterystyczną cechą rezerwatu przyrody „Lasy Janowskie” jest różnorodność siedlisk, które tworzą tu swoistą mozaikę. Niektóre fragmenty lasów rezerwatu są silnie przekształcone przez człowieka w wyniku prowadzonej w latach wcześniejszych gospodarki leśnej. W rezerwacie obserwuje się miejscowe, nadmierne przegęszczenie drzewostanów pochodzących z nasadzenia, które uniemożliwia prawidłowy rozwój odnowień naturalnych oraz zwiększa podatność na działanie niekorzystnych czynników biotycznych i abiotycznych. Szczególnie niebezpieczna sytuacja występuje w litych drzewostanach sosnowych, które narażone są m.in. na gradację kornika ostrozębnego. Ponadto drzewostany takie, są bardziej podatne na działanie wiatru i śniegu oraz w wyższym stopniu zagrożone pożarami.

Zaplanowane zadanie ochronne polegające na wykaszaniu roślinności zielnej na obszarze śródleśnych łąk położonych w dolinie rzeki Branew stanowią kontynuację tego typu działań ukierunkowanych na ochronę siedlisk gatunków będącymi przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000:

- Lasy Janowskie PLB060005 tj. lelka, bociana czarnego i dzięcioła zielonosiwego, w stosunku do których w planie zadań ochronnych dla obszaru identyfikuje się zagrożenia zaniechania koszenia/wypasu na znacznej powierzchni siedlisk łąkowych powodując zarastanie śródleśnych polan i dolin rzecznych, w szczególności podmokłych łąk w dolinach rzek

- Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031, gdzie przedmiotami ochrony są motyle i nietoperze ich siedliska – czerwonończyk nieparek, modraszek telejus i modraszek nausitous oraz nocek duży i trzepla zielona, dla ochrony których w projekcie planu zadań ochronnych dla obszaru planuje się działania ochronne obligatoryjne polegające na ekstensywnym użytkowaniu kośnym, kośno-pastwiskowym lub pastwiskowym z usunięciem biomasy poza zasięg siedliska (min. jeden raz w roku) i fakultatywne użytkowanie zgodnie z wymogami zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (min. jeden raz w roku).

Rezerwat „Lasy Janowskie” budzi duże zainteresowanie głównie z uwagi na wartości historyczne, jako

miejsce jednego z ważniejszych wydarzeń w historii naszego kraju z okresu II wojny światowej. W związku z tym niezbędne jest objęcie opieką miejsc pamięci poprzez ich stałą konserwację i porządkowanie otoczenia.

W rezerwacie znajdują się ogrodzenia zabezpieczające dawne uprawy drzew przed zgryzaniem, które przestały już spełniać swoją rolę, dlatego konieczna jest ich rozbiórka.

Obszar rezerwatu, ze względu na walory przyrodnicze i historyczne, jest często odwiedzanym miejscem rekreacyjno-turystycznym. W związku z przeciwdziałaniem niekontrolowanej penetracji rezerwatu i kanalizowaniem ruchu turystycznego, należy utrzymać istniejącą infrastrukturę turystyczną, znajdującą się na szlakach (wytyczonych do ruchu Zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie znak: RDOŚ-06-WPN-66301-030-4/10/mpr z dnia 9 marca 2010 r. oraz zarządzeniami nr 18/16 z dnia 6 czerwca, nr 19/16 z dnia 6 czerwca 2016 r. i nr 13/17 z dnia 15.03.2017r.). Planuje się także działania mające na celu zmniejszenie skutków antropopresji wywieranej na środowisko przyrodnicze rezerwatu m.in. usuwanie śmieci, w szczególności z terenów o zwiększonym zagrożeniu pożarowym, tj. wzdłuż szlaków turystycznych i w miejscach kumulacji ruchu turystycznego.

Ponadto z uwagi na bezpieczeństwo osób przebywających na szlakach turystycznych zaplanowano usuwanie drzew blokujących szlaki (złomy, wywroty, zwisające konary) oraz wykazujących oznaki niestabilności (nienaturalnie pochylone, martwe, z objawami rozkładu drewna, zrywania korzeni w postaci jednostronnych wyniesień i szczelin podłoża, zgryzionych przez bobry) i zagrażających bezpieczeństwu ludzi, z pozostawieniem drewna do naturalnego rozkładu (w terminie od 1 października do końca lutego). Stanowią je głównie drzewa zwisające nad drogami publicznymi i szlakami turystycznymi lub w ich najbliższym sąsiedztwie. Stwierdzenie potrzeby i określenie zakresu wycinki drzew zagrażających bezpieczeństwu, każdorazowo podlegają uzgodnieniu rozmiaru i sposobu postępowania z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Lublinie.

Z uwagi na możliwość wystąpienia na terenie rezerwatu gatunków roślin obcych geograficznie w zadaniach ochronnych zaplanowano stały monitoring i w razie wystąpienia potrzeby zabiegi polegające na eliminacji niepożądanych roślin do momentu ustąpienia z utylizacją pozyskanej biomasy poza terenem rezerwatu.

Potencjalnym zagrożeniem ekosystemów leśnych stanowią, w przypadku masowych pojawów, owady uznawane za szkodniki leśne. W związku z tym prowadzony będzie monitoring populacji tych owadów, co pozwoli na właściwe prognozowanie stanu populacji i weryfikację zagrożenia dla drzewostanów oraz ewentualne podjęcie działań w przypadku ich wystąpienia.

Dodatkowo w ramach zadań ochronnych ze względu na wysokie zagrożenie pożarowe terenu rezerwatu, wywołane panującą od dłuższego czasu suszą hydrologiczną, przewidziano bieżące konserwacje dojazdów pożarowych, które należy utrzymywać w odpowiednim stanie technicznym oraz zapewnić zabezpieczenie przeciwpożarowe zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Na skutek prowadzonych w latach 70-80 ubiegłego wieku prac melioracyjnych, teren rezerwatu przyrody został odwodniony, w szczególności wschodnia i południowo-zachodnia część rezerwatu. Zmeliorowano również górną część zlewni Czartosowa (płn. część rezerwatu). Zaplanowano zatem zapobieganie lub minimalizowanie skutków zmian klimatycznych i panującej suszy, poprzez stały monitoring poziomu wody i odpowiednią regulację poziomu wód za pomocą systemu istniejących urządzeń piętrzących oraz kontrolowanie stanu technicznego i bieżące konserwowanie i remontowanie

urządzeń piętrzących. Mając na względzie wzrastające w ostatnich latach zagrożenie pożarowe na terenie rezerwatu zaplanowano dalszą rozbudowę systemu urządzeń piętrzących wodę na rowach melioracyjnych, co pozwoli na zatrzymanie jej odpływu i większe uwilgotnienie siedlisk, a tym samym zmniejszanie ryzyka pożarów.

Zaplanowane sposoby ochrony czynnej ekosystemu rezerwatu służą realizacji celów ochrony rezerwatu, którym jest zachowanie kompleksu lasów mieszanych w miejscu upamiętnionym największą na ziemiach polskich bitwą partyzantów polskich i radzieckich z najeźdźcą hitlerowskim. W szczególności ukierunkowane są na zapewnienie trwałości drzewostanów w obliczu presji związanej z ruchem turystycznym oraz zagrożenia pożarowego, będącego skutkiem antropopresji i obserwowanych zmian klimatycznych.